Dosarul nr. 1-24080925-05-21rji-22102024

Judecătoria Cahul, sediul central
Judecător Turculeț Leonid

D E C I Z I E
în numele Legii

10 februarie 2025 mun. Cahul

Colegiul judiciar al Curții de Apel Sud, sediul Cahul
În componența:
Președintele completului de judecată, judecător Movilă Vitalie,
Judecătorii Pilipenco Serghei și Fujenco Dmitrii,

judecând fără prezența părților, recursul ordinar declarat de către Administrația Penitenciarului nr. 5 Cahul împotriva încheierii Judecătoriei Cahul, sediul central din 01 octombrie 2024, pronunțată în cauza la plângerea depusă de **Mocanu Constantin *****, a.n.*******, împotriva Administrației Penitenciarului nr. 5 Cahul referitor la condițiile precare de detenție, care afectează grav drepturile sale

C O N S T A T Ă :

Mocanu Constantin a depus în instanța de judecată *plângerea* împotriva Administrației Penitenciarului nr. 5 Cahul referitor la condițiile precare de detenție, care afectează grav drepturile sale.

Prin *încheierea Judecătoriei Cahul, sediul central din 01 octombrie 2024* a fost admisă plângerea depusă, fiind constatată deținerea lui Mocanu Constantin în condiții contrare art. 3 CEDO în Penitenciarul nr. 5 Cahul, în perioada 01.09.2023-01.10.2024, ceea ce constituie 397 zile. Fiind obligată administrația instituției penitenciare să înlăture condițiile precare de detenție în privința lui Mocanu Constantin în termen de 15 zile, cu informarea instanței de judecată despre măsurile întreprinse.

În dezacord cu această încheiere, Administrația Penitenciarului nr. 5 Cahul a depus *cererea de recurs*, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri de respingere a plângerii depuse de Mocanu Constantin.

Menționându-se în motivarea recursului depus că, consideră soluția instanței de fond neîntemeiată și pasibilă casării așa cum, la examinarea cauzei nu s-a ținut cont de faptul că, plângerea lui Mocanu Constantin nu întrunește condițiile prevăzute de Codul de procedură penală.

Alt argument al recursului, este cel, precum că, instanța de fond nu a ținut cont de raportul privind evaluarea condițiilor de detenție prezentat de instituția penitenciară, prin care au fost combătute toate pretențiile petentului, și în care au

fost indicate condițiile de detenție în care s-a aflat Mocanu Constantin, din care rezultă că, acesta a fost deținut în condiții care corespund art. 3 CEDO.

Menționându-se în recurs și faptul că, materialele cauzei demonstrează faptul că, condițiile în care a fost deținut Mocanu Constantin, corespund condițiilor de detenție şi sunt amenajate conform prevederilor anexei nr. 22, 23 a Statutului executării pedepsei de către condamnați ce prevede lista obiectelor cu inventar din dotarea celulelor din blocul de regim. Pe perioada toamnă iarnă temperatura aerului în spațiile de locuit nu este mai mică de 18^0 C. Iluminarea în celulele date este asigurată atât natural prin intermediul geamurilor, cât şi artificial prin intermediul instalațiilor electrice dotate cu becuri puterea căruia este de 100 W, celulele sunt amenajate cu prize. Aerisirea în celule este asigurată prin intermediul geamurilor, ușilor intrării în celulă, cât și instalațiilor de aerisire.

De asemenea a fost indicat în recursul depus că, conform prevederilor Codului de executare, prevenitului are obligația de respectare a regulilor sanitaro-igienice, regulilor de igienă individuală şi colectivă în camera de deținere, respectarea indicațiilor medicului, precum și menținerea curățeniei în încăperile de detenție şi de serviciu, la locul de muncă, aranjarea palului conform modelului stabilit după deșteptare şi efectuarea curățeniei în camera de detenție. Mai mult decât atât, potrivit prevederilor art. 234 alin. (3) din Codul de executare, prevenitului este obligat să execute munci neremunerate, care sunt lucrările de îngrijire şi amenajare a penitenciarului şi a teritoriului, de îmbunătățire a condițiilor de trai şi medico-sanitare de deținere.

De asemenea, a fost indicat în recursul depus că, instanța de fond la examinarea cauzei, nu a ținut cont de faptul că, Mocanu Constantin nu a fost deținut în condiții de supraaglomerare, în cadrul Penitenciarului nr. 5 Cahul, fiindu-i acordat spațiul necesar conform legislației execuționale.

Mai mult ca atât, indică recurentul că, la admiterea plângerii lui Mocanu Constantin, instanța de fond a luat în considerație Raportul consiliului pentru Prevenire a Torturii pe vizita efectuată în Penitenciarul nr. 5 Cahul și raportul Ombudsmanului, iar neajunsurile indicate în aceste rapoarte nu au nici o concordanță cu pretențiile ultimului. Așa cum, concluziile prezentate în aceste rapoarte nu reflectă situația instituției penitenciare la momentul actual, or, în procesul examinării cauzei s-a stabilit cu certitudine că, în celula în care a fost deținut Mocanu Constantin pătrundea lumina naturală și acestea erau asigurate 24/24 ore cu lumină artificială. La fel, invocându-se că, acestuia i-au fost eliberate soluții pentru menținerea curățeniei în celule, hrana i se acorda de trei ori pe zi, celula era asigurată cu apă, acesta are acces la bibliotecă, și lui Mocanu Constantin i-a fost acordat spațiul locativ necesar prevăzut de legislația

execuțională, dar instanța a constatat că, Mocanu Constantin a fost deținut în condiții contrare art. 3 CEDO.

Circumstanțele menționate supra, în ansamblu, în opinia Administrației Penitenciarului nr. 5 Cahul, duc la admiterea recursului depus.

În drept, cererea de recurs este întemeiată pe prevederile art. 3 CEDO, art. 234, art. 242^1 Cod de executare, art. 385, art. 437 alin. (4), art. 438, art. 445 alin. (1), art. 472, art. 473^2, art. 473^3, art. 473^4 alin. (9) Cod de procedură penală.

Procedura de înștiințare a părților a fost executată integral.

Totodată, este de menționat faptul că, părților le-a fost expediată cererea de recurs menționată și prin înștiințarea nr. 3521 din 25 octombrie 2024 le-a fost comunicat despre necesitatea prezentării până la data de 02 decembrie 2024 a referinței. Și, așa cum, referința nu a fost depusă până la data stabilită, termen care este unul de decădere, instanța de recurs a examinat cauza în baza materialelor dosarului.

Verificând argumentele recursului declarat, colegiul judiciar consideră necesar de a respinge ca nefondat recursul, cu menținerea încheierii Judecătoriei Cahul, sediul central din 01 octombrie 2024, din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 473^4 Cod de procedură penală *„(9) Încheierea adoptată în condiţiile prezentului articol este executorie imediat, însă poate fi atacată cu recurs la curtea de apel de către părţi, în termen de 15 zile de la data pronunţării, prin intermediul instanţei de fond. În cazul încasării mijloacelor băneşti, încheierea instanţei de judecată se execută în condiţiile prevăzute de Codul de executare”*.

La caz, se constată că încheierea Judecătoriei Cahul, sediul central a fost pronunțată la data de 01 octombrie 2024, iar cererea de recurs a fost depusă de Administrația Penitenciarului nr. 5 Cahul, la data de 02 octombrie 2024, prin urmare se constată că, recursul este depus fără omiterea termenului prevăzut de lege.

În conformitate cu prevederile art. 449 alin. (1), pct. 1), lit. a) Cod de procedură penală, *„judecând recursul, instanța respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă, recursul este nefondat”*.

Potrivit art. 448 alin. (1) Cod de procedură penală, *„judecând recursul, instanța verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei și a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs”*.

Este de menționat că, Mocanu Constantin a depus în instanța de judecată plângerea împotriva Administrației Penitenciarului nr. 5 Cahul referitor la

condițiile precare de detenție, care afectează grav drepturile sale. Și, prin încheierea Judecătoriei Cahul, sediul central din 01 octombrie 2024 a fost admisă plângerea depusă, fiind constatată deținerea lui Mocanu Constantin în condiții contrare art. 3 CEDO în Penitenciarul nr. 5 Cahul, în perioada 01.09.2023-01.10.2024, ceea ce constituie 397 zile. Fiind obligată administrația instituției penitenciare să înlăture condițiile precare de detenție în privința lui Mocanu Constantin în termen de 15 zile, cu informarea instanței de judecată despre măsurile întreprinse.

Însă, nefiind de acord cu această încheiere, Administrația Penitenciarului nr. 5 Cahul a depus cererea de recurs, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri de respingere a plângerii depuse de Mocanu Constantin.

La art. 469 alin. (1), pct. 17^{1}) Cod de procedură penală, este stipulat că *„la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărâri, și anume: constatarea condițiilor de detenție a condamnaților”*.

Potrivit materialelor cauzei se desprinde că, prin sentința Judecătoriei Cahul, sediul central din 22.06.2018, Mocanu Constantin a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 174 alin. (1), art. 190 alin. (2), lit. c), art. 190 alin. (2), lit. c), art. 190 alin. (2), lit. c), art. 190 alin. (2), lit. c), art. 190 alin. (2), lit. c), art. 190 alin. (2), lit. c), art. 190 alin. (2), lit. c) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa 02 ani închisoare, cu suspendarea condiționată a acesteia.

La fel, prin sentința Judecătoriei Cahul, sediul central din 19.05.2023, în baza art. 287 alin. (2), lit. b), art. 287 alin. (2), lit. c), art. 186 alin. (2), lit. c), art. 84, art. 85 Cod penal, lui Mocanu Constantin i-a fost stabilită pedeapsa – 06 ani 06 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Termenul executării pedepsei fiind indicat că, este necesar a-l calcula din momentul reținerii. Cauza aflându-se pe rol la Curtea de Apel Cahul în momentul examinării cauzei pendinte de către prima instanță.

Este de menționat că, în raportul prezentat de Penitenciarului nr. 5 Cahul nr. 2/2123 din 29.07.2024, a fost indicat că, Mocanu Constantin se deține în Penitenciarul nr. 5 Cahul în condiții de detenție acceptabile şi care corespund minimului de detenție necesar conform condițiilor izolatorului de urmărire penală, fiind deținut în Penitenciarul nr. 5 Cahul începând cu 04.09.2023, și anume în: celula nr. 34, 38, 47, 50, 54 (f.d.9-43).

Colegiul judiciar ține să menționeze că instanța de fond corect a admis plângerea depusă de Mocanu Constantin privind condițiile de detenție care afectează grav drepturile sale, din următoarele considerente. Conform art. 3 a

Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului, *„nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante”*.

Mai mult ca atât este de notat că, în cauza CEDO Rezmives și alții contra României din data de 25 aprilie 2017 Curtea notează că încarcerarea nu reprezintă pentru un deținut pierderea drepturilor garantate de Convenție. Articolul 3 impune autorităților o obligație pozitivă de a se asigura ca o persoana este deținută în condiții care sunt compatibile cu respectarea demnității umane, să nu-l supună suferinței ori greutăților de o intensitate care să depășească nivelul inevitabil de suferință inerent în detenție. Iar, potrivit hotărîrii CEDO din 15.10.2013 Segheti contra Republicii Moldova, a fost stabilit că probleme comune în toate penitenciarele de detenție preventivă îndelungată sunt: condițiile igienice rele, accesul limitat la îngrijire medicală și lipsa medicamentelor, precum și riscul de contaminare cu tuberculoză şi alte boli, calitatea proastă şi cantitatea mâncării hranei.

Situația din Penitenciarele din Republica Moldova a fost de multiple ori reținută de organismele naționale cu atribuții în domeniu.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat, în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei, că articolul 3 al Convenției consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăți democratice. Acesta interzice, în termeni absoluți, tortura și tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanțe și de comportamentul victimei (a se vedea cauza Mozer c. Republicii Moldova și Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62).

Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deținută în condiții care sunt compatibile cu respectarea demnității sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferințe sau dureri de o intensitate care să depășească nivelul de suferință inerent detenției şi că având în vedere exigențele detenției, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenței medicale necesare (cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94). Atunci când sunt evaluate condițiile de detenție, trebuie luate în considerație efectele cumulative ale acestor condiții, precum şi durata detenției (Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80). Prin urmare, la analiza condițiilor de cazare a deținutului, instanța de judecată va face trimitere pe lângă actul normativ Codul de Executarea și anume art. 225, precum și la Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați, care în punctul 464 stipulează că ”Fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în

mărime nu mai mică de 4 metri pătraţi, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcţii".

În cauza Kalashnikov c. Rusiei, precum şi în cauza Ostrovar c. Moldovei, Curtea a constatat, că supraaglomerarea celulelor deja ridică în sine o chestiune în temeiul articolului 3 al Convenției, în special când ea durează perioade lungi de timp, așa cum se reține în cazul autorului plângerii, care a fost deținut în P-5, 11, 13, 17. E de reținut și faptul, că în cazurile anterioare, în care reclamanții au avut la dispoziție mai puțin de 3 m^2 de spațiu vital, Curtea a constatat că supraaglomerarea era suficient de gravă încât să justifice, în sine, constatarea încălcării art. 3 din Convenție (Sulejmanovic c. Italiei, 16 iulie 2009, §51; Lind c. Rusiei, 6 decembrie 2007, §59). În partea ce privește relatările petentului privind lipsa condițiilor igienice corespunzătoare, precum și, condițiile sanitare precare în general, supraaglomerarea celulelor, instanța reține că potrivit informațiilor prezentate de către administrația Penitenciarelor cu referire la condițiile de detenție petentul s-a aflat în celule iluminate atât natural prin intermediul geamurilor, cât și artificial prin intermediul instalațiilor electrice dotate cu becuri. Aerisirea prin celule era asigurată prin intermediul geamului de aerisire. Deținutul a fost asigurat cu minimul general pentru trai (lenjerie de pat și obiecte de primă necesitate).

Totodată, cu referire la starea sanitaro-igienică din penitenciar, în rapoarte s-a făcut trimitere la prestarea serviciilor de deratizare și dezinsectizare cu agenții economici de profil, referindu-se la general, însă instanța de judecată reține că careva schimbării privitor la starea de igienă a celulelor preveniților/condamnaților nu este la nivel, fapt ce în atare situație prin aceste acțiuni se atinge drepturile deținuților la integritatea și sănătatea personală.

Într-o jurisprudență constantă, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO) a statuat cu valoarea de principiu că art.3 din Convenție consfințește una din valorile fundamentale a unei societăți democratice prohibind în termeni absoluți tortura, pedepsele sau tratamentelor inumane ori degradante indiferent de circumstanțe, de comportamentul victimei sau de infracțiunea de săvârșirea căreia este acuzată victima (cauza Labita v. Italia, hotărârea din 06.04.2000, § 119; Ciorap v. Republica Moldova, hotărârea din 19.06.2007, § 62). Totodată, CtEDO a constatat că anumite condiții de trai ale deținuților constituie tratamente inumane și/sau degradante, și anume: suprapopularea din penitenciare – consideră că fiecare deținut trebuie să aibă un spațiu de cel puțin 4 m^2 (cauza Ostrovar v. Republica Moldova, hotărârea din 13.09.2005, § 80); celulele nedotate (cauza Becciev v. Republica Moldova, hotărârea din 04.10.2005, § 46), cu acces limitat sau lipsa accesului la lumina zilei (cauza Alver v. Republica Moldova, hotărârea din 08.11.2005, § 53), puțin sau deloc

încălzite, fără sistem de ventilare, insalubre; lipsa posibilităților de recreare; lipsa hranei (cauza Becciev v. Republica Moldova, hotărârea din 04.10.2005, § 43-44); lipsa unei asistențe medicale corespunzătoare (cauza Holomiov v. Republica Moldova, hotărârea din 07.11.2006, § 120-121).

Astfel, este de reținut că, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deținută în condiții care sunt compatibile cu respectarea demnității sale umane, ca modul și metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferințe sau dureri de o intensitate care să depășească nivelul de suferință inerent detenției și că având în vedere exigențele detenției, sănătatea și integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenței medicale necesare (cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94). Atunci când sunt evaluate condițiile de detenție, trebuie luate în considerație efectele cumulative ale acestor condiții, precum și durata detenției (Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80).

La analiza condițiilor de cazare ale deținutului, este necesar de a pune accent și pe stipulările Hotărîrii Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați, care în punctul 464 stipulează, că fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 m^2, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcții.

Totodată, potrivit rapoartelor Avocatului Poporului realizate până în anul 2017, cele mai importante probleme în penitenciare şi centrele de detenție preventive au fost supraaglomerarea, lipsa de îngrijire medicală, iluminatul necorespunzător, slabă aerisire, mese insuficiente, condiții sanitare şi de igienă precare, efectuarea băilor doar o dată pe săptămână, lipsa spațiilor de uscare a rufelor, lipsa spațiilor amenajate pentru fumători.

Situația din Penitenciarele din R. M. a fost de multiple ori reținută de organismele naționale cu atribuții în domeniu, de notorietate fiind condițiile din *Penitenciarul nr. 5 Cahul*. Deci, referitor la acest penitenciar, conform raportului întocmit de Ombudsman în rezultatul vizitei la Penitenciarul nr. 5 Cahul la 09 iunie 2017, persistă problema spațiilor locative, s-a constatat că deținuții dispun de mai puțin de jumătate din suprafața minimă de 4 m^2 prestabilită de art. 225 alin. (4) Cod de executare și condițiilor igienice precare ce duc la efecte negative asupra condamnaților. Celulele nu sunt dotate cu mobilier necesar pentru păstrarea lucrurilor persoanele. Baia era într-o stare insalubră și neamenajată. Deținuții nu sunt asigurați pe deplin cu plapome, saltele și lenjerie de pat. În cadrul penitenciarului există un deficit de personal de supraveghere, pază și escortă cât și insuficiență de personal medical. În rezultatul vizitei a fost recomandat de a întreprinde măsuri privind adaptarea

condițiilor de detenție, conform standardelor în vigoare, de a întreprinde măsuri de repartizare uniformă a persoanelor deținute în penitenciar cu respectarea standardului de cel puțin 4 m^2, de a asigura deținuții cu plapome, saltele și lenjerie de pat în conformitate cu Codul de executare și Statului executării pedepsei de către condamnați, de a întreprinde măsuri organizatorice privind separarea blocurilor sanitare, inclusiv în vederea asigurării intimității conform prevederilor art. 226 Cod de executare, de a întreprinde măsuri pentru întreținerea băii într-o stare sanitară adecvată și dotarea cabinelor de duș cu pare de duș.

Astfel, este de reținut că, la aprecierea încălcării art. 3 CEDO nu pot fi luate în considerație doar criteriile principale cum ar fi: suprafața ce revine fiecărui deținut, condiții sanitare, dar și sistemul de canalizație, cantitatea și calitatea hranei, accesul la servici medicale, accesul permanent la apă pentru respectarea igienei personale, existența lingeriei de pat, a hainelor, care în majoritatea instituțiilor din sistemul penitenciar din Republica Moldova nu ating un prag minim de suficiență. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat, în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei, că articolul 3 al Convenției consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăți democratice. Acesta interzice, în termeni absoluți, tortura și tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanțe și de comportamentul victimei (a se vedea cauza Mozer c. Republicii Moldova și Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62). Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deținută în condiții care sunt compatibile cu respectarea demnității sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferințe sau dureri de o intensitate care să depășească nivelul de suferință inerent detenției şi că având în vedere exigențele detenției, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenței medicale necesare (cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94). Atunci când sunt evaluate condițiile de detenție, trebuie luate în considerație efectele cumulative ale acestor condiții, precum şi durata detenției (Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80). Prin urmare, la analiza condițiilor de cazare a deținutului, instanța de judecată va face trimitere la actul normativ Codul de Executarea și anume art.225, precum și la Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați, care în punctul 464 stipulează că ”Fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 metri pătraţi, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcții”.

De asemenea, este de notat că, conform raportului întocmit de Ombudsman în rezultatul vizitei la Penitenciarul nr. 5 Cahul la 03.09.2019, a fost stabilit următoarul: condițiile materiale de detenție în tot penitenciarul nu corespund standardelor naționale şi internaționale de detenție; Minorii sunt deţinuţi în același bloc cu deținuții majori; Există un număr foarte mare de funcții vacante şi nu există anumite planuri/agende de redresare a acestei situații; Asigurarea cu personal medical a serviciului medical al Penitenciarului nr. 5 este insuficientă, fapt ce influențează calitatea serviciilor medicale dar şi realizarea dreptului la acces pentru deţinuţi; Examinarea medicală la intrare în penitenciar se realizează doar în circa 90% cazuri, respectiv şi documentarea leziunilor corporale ori aplicarea controlului radiologie este inadecvată; Calitatea documentării şi evidența leziunilor corporale se realizează, dar necesită a fi îmbunătățită; Insuficiența spațiilor medicale pentru amplasarea laboratorului clinico-biochimic, izolatorului medical şi staționarului de zi. Asigurarea controlului asupra implementării adecvate a pachetului comprehensiv de servicii prevenire HIV, inclusiv securitatea ocupațională a personalului; Realizarea instruirii teoretico-practice a personalului penitenciar privind securitatea percheziției (inclusiv asigurarea cu setul individual) şi controlul infecției TB; Utilizarea coridorului serviciului medical ca trecere către birourile amplasate la etajul doi a clădirii şi încălcarea regimului sanitaro-igienic in unitate; Examinarea medicală neconfidențială în prezența personalului nemedical şi altor deţinuţi; Examinarea medicală la intrare şi ieșire din instituție se realizează cu deficiențe; Consimțământul informat la examinare medicală nu se perfectează; Deținuții angajați la cantină nu totdeauna sunt examinați medical în corespundere cu cerințele sanitare.

Cu referire la starea sanitaro-igienică din penitenciar, în rapoarte s-a făcut trimitere la prestarea serviciilor de deratizare și dezinsectizare cu agenții economici de profil, referindu-se la general, însă instanța de judecată reține că careva schimbării privitor la starea de igienă a celulelor preveniților/condamnaților nu este la nivel, fapt ce în atare situație prin aceste acțiuni se atinge drepturile deținuților la integritatea și sănătatea personală.

Situație similară fiind descrisă și în rapoartele anterioare realizate în urma vizitelor în Penitenciarul nr. 5 Cahul (din anii 2015-2017 și 2019), nefiind depistată întrunirea condițiilor prevăzute de art. 3 CEDO.

Totodată, reieșind din conținutul Raportului avocatului poporului privind respectarea drepturilor și libertăților omului în Republica Moldova în anul 2020, condițiile materiale a persoanelor deținute în Penitenciarul nr. 5 Cahul au fost în general satisfăcătoare, iar problema supraaglomerării nu persistă, însă instanța reține că aprecierea condițiilor materiale și de supraaglomerare în Raportul vizat

este dată sub aspectul în general sunt satisfăcătoare, pe când la caz argumentele petiționarului în ceea ce privește deținerea sa în condiții de detenție contrare art. 3 CEDO nu a fost combătută/conform art. 473^3 alin. (2) Cod de procedură penală, or, aprecierea condițiilor de detenție prin prisma art. 3 CEDO, urmează a fi evaluată inclusiv sub aspectul pătrunderii aerului și luminii naturale în celulă, starea igienică-sanitară a celulei, accesul liber la apă, acordarea corespunzătoare a hranei și asistenței medicale, posibilitatea deținutului să frecventeze diverse cercuri, să folosească biblioteca, timpul său în afara celulei în cazul în care suprafața celulei este mai mică de 4 m^2, per deținut.

Astfel, colegiul judiciar notează că, în speță, fiind prezentat raport de către Administrația Penitenciarului nr. 5 Cahul, s-a indicat că, Mocanu Constantin s-a aflat în condiții de detenție acceptabile şi care corespund minimului condițiilor de detenție (f.d.9-43).

Colegiul judiciar notează că, punând accent pe materialele cauzei, inclusiv raportul prezentat de Penitenciarul nr. 5 Cahul, cât și pe faptul că, potrivit rapoartelor CPT și a Avocatului Poporului realizate în urma vizitei Penitenciarul nr. 5 Cahul din anii 2015-2017 și 2019-2020, s-a stabilit că, cele mai importante probleme în penitenciare şi centrele de detenție preventive au fost supraaglomerarea, lipsa de îngrijire medicală, iluminatul necorespunzător, slabă aerisire, mese insuficiente, condiții sanitare şi de igienă precare, efectuarea băilor doar o dată pe săptămână, lipsa spațiilor de uscare a rufelor, lipsa spațiilor amenajate pentru fumători.

Și, cu reiese și din raportul întocmit de Ombudsman în rezultatul vizitei la Penitenciarul nr. 5 Cahul, condițiile materiale de detenție în această instituție penitenciară, nu corespund standardelor naționale şi internaționale de detenție. Iar, această instituție penitenciară nu a prezentat contraargumente în acest sens, limitându-se doar la indicarea faptului că, în rapoartele avocatului poporului sunt prezentate concluzii pripite și generale referitoare la condițiile de detenție, precum și faptul că, aceste rapoarte nu ar prezenta situația din prezent din instituțiile penitenciare. Invocându-se că, mereu se întreprind măsuri pentru crearea condițiilor bune în instituția penitenciară, dar, din probele prezentate de Administrația Penitenciarului nr. 5 Cahul, nu rezultă că, ar fi fost schimbată situația și că, condițiile de detenție ar fi în conformitate cu prevederile art. 3 CEDO, în prezent.

Astfel, la examinarea cauzei corect instanța de fond a stabilit că, dificultățile cu care s-a confruntat Mocanu Constantin pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr. 5 Cahul, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție,

aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în aceste instituții penitenciare.

Este de notat că, potrivit art. 473^2 Cod de procedură penală *„(1) plîngerea împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului sau ale prevenitului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat, personal sau prin intermediul unui avocat, la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială se află instituţia penitenciară în care se deţine condamnatul ori, după caz, din care a fost eliberat. (2) Plîngerea referitoare la condiţiile de detenţie menţionate la alin.(1) trebuie să conţină datele privind perioada şi locul detenţiei, precum şi descrierea detaliată a condiţiilor materiale care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului, cu solicitarea de a obliga administraţia instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile materiale contestate. La plîngere pot fi anexate explicaţiile altor condamnaţi, copiile plîngerilor anterioare, adresate administraţiei instituţiei penitenciare sau autorităţilor de supraveghere, şi răspunsurile lor, alte probe relevante. Concomitent cu depunerea plîngerii, se expediază o copie a acesteia, cu anexarea materialelor respective, către organul care pune în executare sentinţa sau încheierea. (2^1) În cazul în care plângerea depusă nu corespunde cerinţelor prevăzute la alin.(2), judecătorul de instrucţie stabileşte condamnatului un termen rezonabil, dar nu mai mare de 30 de zile, pentru înlăturarea neajunsurilor. (2^2) Dacă condamnatul îndeplineşte în termen toate cerinţele din încheierea judecătorului de instrucţie, plângerea se consideră depusă la data prezentării iniţiale. În caz contrar, plângerea se declară inadmisibilă. (2^3) Verificarea condiţiilor de admisibilitate se efectuează de judecătorul de instrucţie din oficiu. Plângerea se declară inadmisibilă şi în următoarele cazuri: a) există o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la soluţionarea chestiunii privind despăgubirea condamnatului pentru detenţia în condiţii contrare art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale pentru aceleaşi perioade; b) există o hotărâre a Curţii Europene a Drepturilor Omului cu privire la soluţionarea chestiunii privind despăgubirea condamnatului pentru detenţia în condiţii contrare art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale pentru aceleaşi perioade; c) plângerea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la alin.(5); d) plângerea a fost depusă de o persoană fără împuterniciri în acest sens; e) la aceeaşi sau la altă instanţă de judecată se examinează plângerea condamnatului care are ca obiect aceleaşi perioade de detenţie. În acest caz,*

inadmisibilitatea se declară de instanţa sesizată ultima. (2⁴) Încheierea privind declararea plângerii inadmisibile poate fi atacată cu recurs de către părţi în termen de 10 zile de la data la care au luat cunoştinţă de aceasta. (2⁵) Declararea plângerii inadmisibile în baza temeiurilor prevăzute la alin.(2³) lit.a)–c) exclude posibilitatea depunerii repetate a plângerii cu acelaşi obiect. (3) Condamnaţii care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei. (4) În cazul în care partea neexecutată din pedeapsă nu permite deducerea integrală a reducerii pedepsei sau perioada încălcării condiţiilor de detenţie este mai mică de 10 zile, în privinţa perioadei rămase condamnatul poate solicita despăgubire în valoare bănească. (5) Plîngerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenţiei în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale sau în termen de 6 luni de la data cînd nu mai sînt deţinuţi în astfel de condiţii, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenţie”.

Totodată, nu se poate trece cu vederea faptul că, conform raportului depus de Penitenciarul nr. 5 Cahul se desprinde că, lui Mocanu Constantin i s-a acordat un spațiu mai mic de 4 m^2. Or, se indică suprafața celulelor în care a fost deținută persoana, dar nu a fost indicat numărul de condamnați, care s-au deținut în realitate în celulă. Iar, Mocanu Constantin a invocat că, s-a deținut în condiții de supraaglomerare, iar reprezentantul instituției penitenciare nu a combătut prin nimic invocările petentului. Menționându-se doar faptul că, în cadrul Penitenciarului nr. 5 Cahul, lui Mocanu Constantin i-a fost acordat spațiul necesar conform legislației execuționale. Limitându-se recurentul la invocarea faptului că, Mocanu Constantin nu a fost deținut în celulă în condiții de supraaglomerare, dar nu a prezentat careva probe, ce ar demonstra temeinicia argumentelor date.

Colegiul judiciar, însă notează că, din raportul prezentat de instituția penitenciară se vede doar suprafața celulelor și numărul de persoane necesar de a fi admise, dar nu este indicat numărul concret de persoane care se deținеau în acele celule, cu atât mai mult că, paturile plasate în celule sunt duble, în celula nr. 34 fiind două paturi duble și suprafața celulei 15,18 m^2 (pentru 4 deținuți mai puțin de 4 m^2 per deținut), în celula nr. 50 fiind trei paturi duble și suprafața celulei 15,15 m^2 (pentru 6 deținuți mai puțin de 4 m^2 per deținut), în celula nr. 54 fiind un pat dublu și suprafața celulei 8,54 m^2, în celula nr. 47 fiind trei paturi duble și suprafața celulei 14,84 m^2 (pentru 6 deținuți mai puțin de 4 m^2 per

deținut) și în celula nr. 38 fiind două paturi duble și suprafața celulei 13,60 m^2 (pentru 4 deținuți mai puțin de 4 m^2 per deținut) (f.d.9-10).

În asemenea circumstanțe, referitor la condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 5 Cahul, prima instanță just a reținut că, este unanim cunoscut că în această instituție penitenciară sunt sistematic încălcate drepturile omului, iar în raportul depus de Penitenciarul nr. 5 Cahul nu se menționează concret câte persoane au fost deținute în celulă, starea acestor încăperi, ci se prezintă niște date generale, care nu combat argumentele petentului, inclusiv cele privind deținerea sa în condiții de supraaglomerare.

Deci, la caz, instanța de fond corect a menționat că întru constatarea încălcărilor art. 3 CEDO, nu pot fi luate în vedere numai criterii generale, precum suprafața, la care face referire Mocanu Constantin, condițiile sanitare, la fel sistemul de canalizare, cantitatea și calitatea hranei, permisul la serviciile medicale, permisul permanent la apă pentru respectarea igienei personale, existența de lenjerie, care deseori în sistemul penitenciar al RM, nu ajunge nivelul minim stabilit.

Într-adevăr, conform materialelor cauzei rezultă că în perioada de detenție, Mocanu Constantin a fost deținut în condiții contrare art. 3 CEDO, inclusiv de supraaglomerare în Penitenciarul nr. 5 Cahul, iar de această instituție penitenciară nu au fost prezentate contraargumente la cele stabilite în rapoartele Avocatul Poporului, și la care a făcut referire și partea apărării. Astfel, punând accent pe cele relatate, cât și pe prevederile legislației în vigoare, corect prima instanță a admis plângerea depusă, just fiind constatat faptul că, dificultățile cu care s-a confruntat petentul pe parcursul detenției sale au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul asupra căruia sunt îndreptate pretențiile lui Mocanu Constantin.

Iar, în conformitate cu art. 473^3 Cod de procedură penală *”(1) plîngerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se examinează de către judecătorul de instrucţie, cu participarea condamnatului sau a prevenitului şi, după caz, a avocatului acestuia şi a reprezentantului administraţiei instituţiei penitenciare. (2) Sarcina probaţiunii lipsei de încălcare a condiţiilor de detenţie invocate de condamnat şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administraţiei instituţiei penitenciare. (3) Pentru examinarea plângerii, reprezentantul administraţiei instituţiei penitenciare prezintă instanţei de judecată în scris, în termen de 30 zile, un raport în care răspunde la toate pretenţiile invocate de condamnat în plângere, cu menţionarea măsurilor*

întreprinse pentru înlăturarea condiţiilor de detenţie contestate, dacă asemenea măsuri au fost întreprinse. Copia raportului şi a materialelor anexate la acesta se înmânează condamnatului care a depus plângerea de către reprezentantul administraţiei instituţiei penitenciare. (4) Termenul maxim de examinare a plângerii referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatului este de 3 luni. În termenul maxim de 3 luni nu se include termenul acordat condamnatului pentru detalierea pretenţiilor".

Potrivit prevederilor art. 225 alin. (4) Cod de executare *„norma de spațiu locativ stabilit pentru un condamnat nu poate fi mai mică de 4 m²".*

Astfel, colegiul judiciar consideră că, corect prima instanță a stabilit ca fiind vădit încălcate drepturile lui Mocanu Constantin, inclusiv și din motivul supraaglomerării celulelor în care s-a deținut în perioada01.09.2023-01.10.2024 în Penitenciarul nr. 5 Cahul. Deci, corect instanța de fond la examinarea cauzei a stabilit faptul că, dificultățile cu care s-a confruntat deținutul pe parcursul detenției sale în această instituție penitenciară, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul asupra cărora sunt îndreptate pretențiile petentului. Așa cum, la caz, instanța de fond întemeiat a constatat deținerea lui Mocanu Constantin în condiții contrare art. 3 CEDO în Penitenciarul nr. 5 Cahul, pentru perioada 01.09.2023-01.10.2024, ceea ce constituie 397 zile.

Or, potrivit art. 473⁴ Cod de procedură penală *„(1) la evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată dă apreciere atît probelor prezentate de părţi, cît şi rapoartelor instituţiilor naţionale şi internaţionale în domeniu. (2) La evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată ţine cont de efectele cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale condamnatului sau ale prevenitului, precum şi de perioada în care condamnatul a fost deţinut în condiţiile contestate. (3) În urma constatării faptului că condamnatul a fost deţinut în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, instanţa de judecată obligă administraţia instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile precare de detenţie, stabilindu-i un termen concret, care nu va depăşi 15 zile, după expirarea căruia instituţia penitenciară informează instanţa de judecată despre executarea încheierii. (4) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473² alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. Instanţa de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiţii contrare prevederilor art.3 din*

Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat. (5) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente. (5[1]) În cazul constatării faptului că condamnatul a fost deţinut în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale şi perioada încălcării condiţiilor de detenţie este mai mică de 10 zile, instanţa de judecată dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare. (6) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), persoanele condamnate la detenţie pe viaţă nu pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei, dar pot înainta o acţiune civilă. (7) Reducerea pedepsei sau, după caz, încasarea despăgubirii în valoare bănească, prevăzute la alin.(4) şi (5), se efectuează indiferent de confirmarea sau neconfirmarea vinovăţiei organului care pune în executare sentinţa sau încheierea ori a persoanelor publice din cadrul acestui organ. (8) Dacă nu se constată încălcări ale prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale în cadrul executării pedepsei, instanţa de judecată dispune respingerea plîngerii. (9) Încheierea adoptată în condiţiile prezentului articol este executorie imediat, însă poate fi atacată cu recurs la curtea de apel de către părţi, în termen de 15 zile de la data pronunţării, prin intermediul instanţei de fond. În cazul încasării mijloacelor băneşti, încheierea instanţei de judecată se execută în condiţiile prevăzute de Codul de executare. (10) Pedeapsa redusă în condiţiile alin.(4) constituie pedeapsă efectiv executată”.

Conform art. 61 alin. (2) Cod penal *„pedeapsa are drept scop restabilirea echităţii sociale, corectarea şi resocializarea condamnatului, precum şi prevenirea săvârşirii de noi infracţiuni atât din partea condamnaţilor, cât şi a altor persoane. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferinţe fizice şi nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate”*. Iar, art. 167[1] Cod de executare stipulează că, *„se interzice supunerea oricărei persoane aflate în executarea unei pedepse la tortură, tratament cu cruzime, inuman sau degradant ori la alte rele tratamente”*.

Iar, la depunerea plângerii Mocanu Constantin a invocat că a fost deținut în condiții inumane în penitenciarul menționat, care în opinia ultimului constituie condiții de detenție contrare art. 3 din CEDO.

Astfel, instanța de recurs consideră că instanța de fond a determinat toate circumstanțele care au importantă pentru soluționarea justă a cauzei, a apreciat probele prezentate de părți multiaspectual, complet, în ansamblul lor, corect a aplicat normele de drept material și întemeiat a ajuns la concluzia de a admite plângerea depusă Mocanu Constantin.

Colegiul judiciar observă că, în motivarea soluției adoptate, instanța de fond a luat în considerație nu doar raportul privind rezultatul vizitei preventive efectuate de colaboratorii instituției Avocatului Poporului în Penitenciarul nr. 5 Cahul, potrivit căruia au fost stabilite multiple încălcări ale drepturilor omului, fiind făcute o serie de recomandări privind situația existentă în penitenciar și redresarea ei. Dar, a pus accent și pe materialele cauzei, inclusiv pe raportul prezentat de instituția penitenciară, analizând probele existente în raport cu cele stabilite în urma vizitelor realizate la penitenciarele indicate supra.

Din considerentele expuse, colegiul judiciar ajunge la concluzia că prima instanță corect a ajuns la concluzia despre necesitatea admiterii plângerii depuse de Mocanu Constantin, întemeiat fiind constatată deținerea în condiții contrare art. 3 CEDO. Or, la caz, argumentele lui Mocanu Constantin în ceea ce privește deținerea sa în condiții de detenție contrare art. 3 CEDO nu au fost combătute de către instituția penitenciară așa cum cer prevederile art. 473^3 alin. (2) Cod de procedură penală. Iar, aprecierea condițiilor de detenție prin prisma art. 3 CEDO, urmează a fi evaluată inclusiv sub aspectul pătrunderii aerului și luminii naturale în celulă, starea igienică-sanitară a celulei, accesul liber la apă, acordarea corespunzătoare a hranei și asistenței medicale, posibilitatea petentului să frecventeze diverse cercuri, să folosească biblioteca, timpul său în afara celulei în cazul în care suprafața celulei este mai mică de 4 m^2, per deținut.

Este de menționat că, potrivit recursului declarat, Administrația Penitenciarului nr. 5 Cahul nu este de acord cu admiterea plângerii deținutului, invocând că, acesta a fost deținut în condiții corespunzătoare, și că, problema supraaglomerării în această instituție penitenciară nu ar persista, ceia ce este contrar celor invocate de petent în cererea sa, fapt de care instanța nu a ținut cont. Mai mult ca atât, invocă recurentul că, conform rapoartelor întocmite în privința instituției penitenciare, se prezintă concluzii pripite, cât și generale referitoare la condițiile de detenție.

Astfel, colegiul judiciar nu poate reține ca întemeiat argumentul recurentului, precum că, soluția instanței ar fi una eronată așa cum, în Penitenciarul nr. 5 Cahul, condițiile de detenție pentru Mocanu Constantin au

corespuns minimului necesar, fiind respectate din toate punctele de vedere standardele minime de întreținere a persoanelor, și nicidecum nu pot fi apreciate ca inumane și degradante. Deținutul era asigurat cu minimul necesar pentru trai (lenjerie de pat, obiecte de prima necesitate igienică conform necesităților), unde s-a deținut Mocanu Constantin s-a menținut temperatura nu mai mică de 18^0 C, era asigurat cu hrana caldă de trei ori pe zi, conform graficul prestabilit. Iar, iluminarea în celulele date fiind indicat că, este asigurată atât natural prin intermediul geamurilor, cât şi artificial prin intermediul instalațiilor electrice dotate cu becuri puterea căruia e de 100 W, celulele sunt amenajate cu prize. Aerisirea în celule este asigurată prin intermediul geamurilor, ușilor intrării în celulă cât şi instalațiilor de aerisire.

La fel, fiind indicat că, i-a fost acordat spațiul necesar, iar Mocanu Constantin a menționat că, s-a deținut în condiții de supraaglomerare, instituția penitenciară neprezentând contraprobe în acest sens, în raport fiind indicat doar numărul de paturi duble, unu, două și trei la număr, dar fără a se menționa numărul concret de persoane care au fost deținute în celula, în care a fost deținut și Mocanu Constantin. Deci, fiind paturi duble, a fost invocat de Mocanu Constantin că, a fost deținut în condiții de supraaglomerare, iar instituția penitenciară nu a prezentat contraprobe privitor la detenția în condiții de supraaglomerare.

Cu referire la starea sanitară a încăperilor de detenție, menționând că în art. 242^1 pct. 5) şi 12) din Codul de executare sunt indicare expres obligațiunile deținuților şi anume: respectarea regulilor sanitaro-igienice, regulilor de igienă individuală şi colectivă în camera de deținere, respectarea indicațiilor medicului, precum, menținerea curățeniei în încăperile de detenție şi de serviciu, la locul de muncă, aranjarea patului conform modelului stabilit după deșteptare şi efectuarea curățeniei în camera de detenție. Mai mult decât atât, potrivit prevederilor art. 234 alin. (3) din Codul de executare, deținutul este obligat să execute munci neremunerate. Muncile neremunerate sunt lucrările de îngrijire şi amenajare a penitenciarului şi a teritoriului, de îmbunătățire a condițiilor de trai şi medico-sanitare de deținere.

La fel, a fost invocat că, în Penitenciarul nr. 5 Cahul, odată la trei luni, se efectuează dezinsecția şi deratizarea spațiilor de locuit, instanței fiind prezentate copiile contractelor încheiate între Penitenciarul nr. 5 Cahul şi agenții economici care prestează serviciile date.

Instanța de recurs nu poate reține ca întemeiate aceste argumente al recursului așa cum, în rapoartele Avocatul Poporului a fost stabilit contrariul, iar de către Penitenciarul nr. 5 Cahul nu au fost prezentate probe ce ar combate cele constatate în rapoartele menționate. Și chiar dacă, recurentul nu este de acord cu

rapoartele CPT pentru anul 2017 și cu cele ale Ombudsmanului pe anul 2019, precum că în acestea ar fi prezentate concluzii pripite și generale. Instanța de recurs notează că, rapoartele date au fost întocmite în urma vizitelor în Penitenciarul nr. 5 Cahul, și în acestea au fost descrise condițiile de detenție din această instituție penitenciară, stabilindu-se că condițiile de detenție sunt contrare art. 3 CEDO, iar recurentul nu prezintă probe care ar demonstra contrariul celor stabilite, limitându-se doar cu manifestarea dezacordului cu aceste rapoarte.

Mai mult ca atât, chiar dacă se invocă că, în Penitenciarul nr. 5 Cahul, condițiile de detenție sunt bune, în acest sens nu au fost prezentate probe confirmative, situația din această instituție penitenciară nu s-a schimbat pe parcursul anilor, ceea ce rezultă din rapoartele întocmite în urma vizitei realizate în Penitenciarul nr. 5 Cahul, nefiind depistată întrunirea condițiilor prevăzute de art. 3 CEDO. Și, chiar dacă reprezentantul Penitenciarului nr. 5 Cahul a menționat că, în fiecare zi se întreprind măsuri întru îmbunătățirea condițiilor de detenție din această instituție penitenciară, nu a prezentat nimic întru confirmarea celor declarate.

La fel, neîntemeiat este și acel argument al recursului Penitenciarului nr. 5 Cahul, precum că, instanța de fond s-ar fi bazat doar pe argumentele plângerii, rapoartele Ombudsmanului și hotărîrile CEDO, dar nu a ținut cont de probele prezentate de instituția penitenciară. Însă, în urma examinării cauzei în recurs a fost stabilit contrariul, inclusiv conchizându-se că în acest penitenciar persistă problema supraaglomerării. Or, la caz, argumentele deținutului în ceea ce privește deținerea sa în condiții de detenție contrare art. 3 CEDO nu au fost combătute de către instituția penitenciară așa cum cer prevederile art. 473^3 alin. (2) Cod de procedură penală. Iar, aprecierea condițiilor de detenție prin prisma art. 3 CEDO, urmează a fi evaluată inclusiv sub aspectul pătrunderii aerului și luminii naturale în celulă, starea igienică-sanitară a celulei, accesul liber la apă, acordarea corespunzătoare a hranei și asistenței medicale, posibilitatea deținutului să frecventeze diverse cercuri, să folosească biblioteca, timpul său în afara celulei în cazul în care suprafața celulei este mai mică de 4 m^2, per deținut.

Ținând cont de cele relatate în ansamblu, întemeiat prima instanță a conchis că, dificultățile cu care s-a confruntat Mocanu Constantin pe parcursul detenției sale au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarele asupra cărora sunt îndreptate pretențiile deținutului.

Astfel, colegiul judiciar notează că, just instanța de fond a stabilit că, Mocanu Constantin în plângerea înaintată a invocat pretenții față de aflarea sa pe

parcursul unei perioade îndelungate de timp și anume, din 01.09.2023 până la momentul emiterii încheierii, dânsul în această perioadă fiind deținut în Penitenciarul nr. 5 Cahul în celulele nr. 34. 50, 54, 47, 38.

Referitor la condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 5 Cahul prima instanță just a reținut că, evaluarea condițiilor de detenție se face nu doar în baza criteriilor principale, cum sunt suprafața locuibilă cei revine fiecărui deținut și condițiile sanitare, dar și celelalte condițiilor care au influență asupra detenție, cum ar fi nivelul de funcționare a sistemului de aerisire a celulei, sistemul de canalizare, cantitatea și calitatea hranei, accesul și calitatea asistenței medicale, accesul permanent la apă potabilă, inclusiv pentru igiena personală, existența lingeriei de pat, care în Penitenciarul nr. 5 Cahul nu ating pragul minim de suficiență.

Sub aspectul respectării standardelor minime ce vizează spațiul locuibil în care a fost deținut petentul în Penitenciarul nr. 5 Cahul, instanța de fond analizând raportul instituției penitenciare, corect a apreciat critic suprafața în m^2 ce revine unui deținut indicată de instituția penitenciară, în condițiile în care fiecare celulă în care s-a aflat petentul este dotată inclusiv și cu paturi etajate. Respectiv rămâne a fi incert modul în care este asigurat standardul minim referitor la suprafața locuibilă ce-i revine deținutului care locuiește pe partea superioară a patului. Suprafața locuibilă în care a locuit petentul în diferite celule declarată de Penitenciarul nr. 5 Cahul, nu poate fi reținută, întrucât în suprafața locuibilă se include mobilierul, inclusiv paturile, cu care este dotată celula, or din raportul Penitenciarului nr. 5 Cahul rezultă cu certitudine că, din suprafața totală a celulei a fost exclus doar blocul sanitar. Fotografiile anexate la materialele cauzei, o dată în plus confirmă nerespectarea standardului minim referitor la suprafața locuibilă ce-i revine deținutului, care potrivit Codului de executare, nu poate fi mai mică de 4 m^2.

Totodată, este de menționat că, chiar dacă Penitenciarul nr. 5 Cahul invocă că, instanța de fond incorect a pus accent pe rapoartele Ombudsmanului și CTP – ului, în care invocă că, sunt concluzii generale. Colegiul judiciar notează că, administrația Penitenciarului nr. 5 Cahul nu a prezentat instanței de judecată probe care să dovedească ameliorarea dificultățile descrise în Raportul Consiliului pentru prevenirea torturii al vizitei în Penitenciarul nr. 5 Cahul pe parcursul anilor 2023-2024 în care a fost deținut Mocanu Constantin.

În circumstanțele expuse, întemeiat instanța de fond la examinarea cauzei a admis plângerea, corect fiind constatată deținerea lui Mocanu Constantin în condiții contrare art. 3 CEDO în Penitenciarul nr. 5 Cahul, în perioada 01.09.2023-01.10.2024, ceea ce constituie 397 zile.

De asemenea, este de notat faptul că, la caz, instanța de fond întemeiat a stabilit imposibilitatea reducerii pedepsei așa cum, cauza penală în privința lui Mocanu Constantin se află pe rolul instanței de judecată. Astfel, reducerea pedepsei urmează a fi făcută la rămânerea definitivă a sentinței.

Totodată, chiar dacă recurentul invocă că, la examinarea cauzei instanța de fond nu a ținut cont de faptul că, plângerea lui Mocanu Constantin nu întrunește condițiile prevăzute de Codul de procedură penală, instanța de recurs nu poate reține ca întemeiat nici acest argument. Or, recurentul face trimitere la prevederile art. 473^3 Cod de procedură penală, conform cărora, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condițiilor de detenție invocate de condamnat sau prevenit şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administraţiei instituției penitenciare. Astfel, odată depunând plângerea deținutul, instanța de judecată solicită instituției penitenciare să prezinte un raport referitor la invocările deținutului, cu anexarea probelor confirmative la cele indicate în raport.

Colegiul judiciar notează că, corect instanța de fond la examinarea cauzei a conchis că, s-au adeverit pretențiile petentului privind condițiile inumane de detenție, luând în considerație totalitatea efectelor cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale deținutului, precum şi intensitatea, gravitatea şi durata încălcării, ținând cont de principiile proporționalității şi echității, întemeiat s-a conchis necesitatea admiterii plângerii lui Mocanu Constantin.

Ținând cont de cele relatate în ansamblu, întemeiat prima instanță a conchis că, dificultățile cu care s-a confruntat Mocanu Constantin pe parcursul detenției sale au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul asupra cărora sunt îndreptate pretențiile lui Mocanu Constantin.

În circumstanțele menționate, colegiul judiciar consideră că, în speță nu au fost constatate careva temeiuri de a casa încheierea adoptată de către prima instanță, fapt ce determină respingerea recursului ca nefondat, cu menținerea încheierii contestate ca fiind legală și întemeiată.

Călăuzindu-se de prevederile art. 447-448, art. 449 alin. (1), pct. 1), lit. a) și alin. (2) Cod de procedură penală, colegiul judiciar

D E C I D E :

Se respinge ca nefondat recursul ordinar declarat de către Administrația Penitenciarului nr. 5 Cahul.

Se menține încheierea Judecătoriei Cahul, sediul central 01 octombrie 2024, pronunțată în cauza la plângerea depusă de Mocanu Constantin împotriva Administrației Penitenciarului nr. 5 Cahul referitor la condițiile precare de detenție, care afectează grav drepturile sale.

Decizia este irevocabilă de la pronunțare.

Președintele completului, judecătorul Movilă Vitalie

Judecătorii Pilipenco Serghei

Fujenco Dmitrii